

Vazba genů II.

**I. ročník, 2. semestr, 12. týden
2008**

© Aleš Panczak, ÚBLG 1. LF a VFN

Terminologie, definice - opakování

- Pojem **rekombinační zlomek (frakce)**, Θ (řecké písmeno theta) se používá pro vyjádření síly (intezity) vazby.
- Jednotka **cM** (centimorgan) je v moderních učebnicích používána pro **mapovou vzdálenost**.
- Pouze pro malé hodnoty jsou tyto dvě hodnoty identické - maximální možná hodnota Θ je totiž 0.5, tj. 50 %, zatímco délka chromosomu po sečtení jednotlivých úseků při genetickém mapování může být i 120 až 150 cM.
- Zhruba lze proto prohlásit, že dva lokusy jsou separovány genetickou vzdáleností 1 cM (jednoho centimorganu), činí-li rekombinační frakce 1 % čili $\Theta = 0,01$.
- V textu skript je použita zastaralá terminologie (síla vazby značena **p**).

Účinnost metod stanovení vazby

Domácí úkol: Úkol č. 6/str. 54Kot.

Při $\Theta = 0,2$ a fázi trans (repulsion) je v Bc generaci očekávaný fenotypový štěpný poměr

AB 0,1 : Ab 0,4 : aB 0,4 : ab 0,1

Má-li zastoupení 0,1 představovat 10 jedinců, musí být testováno celkem 100 jedinců.

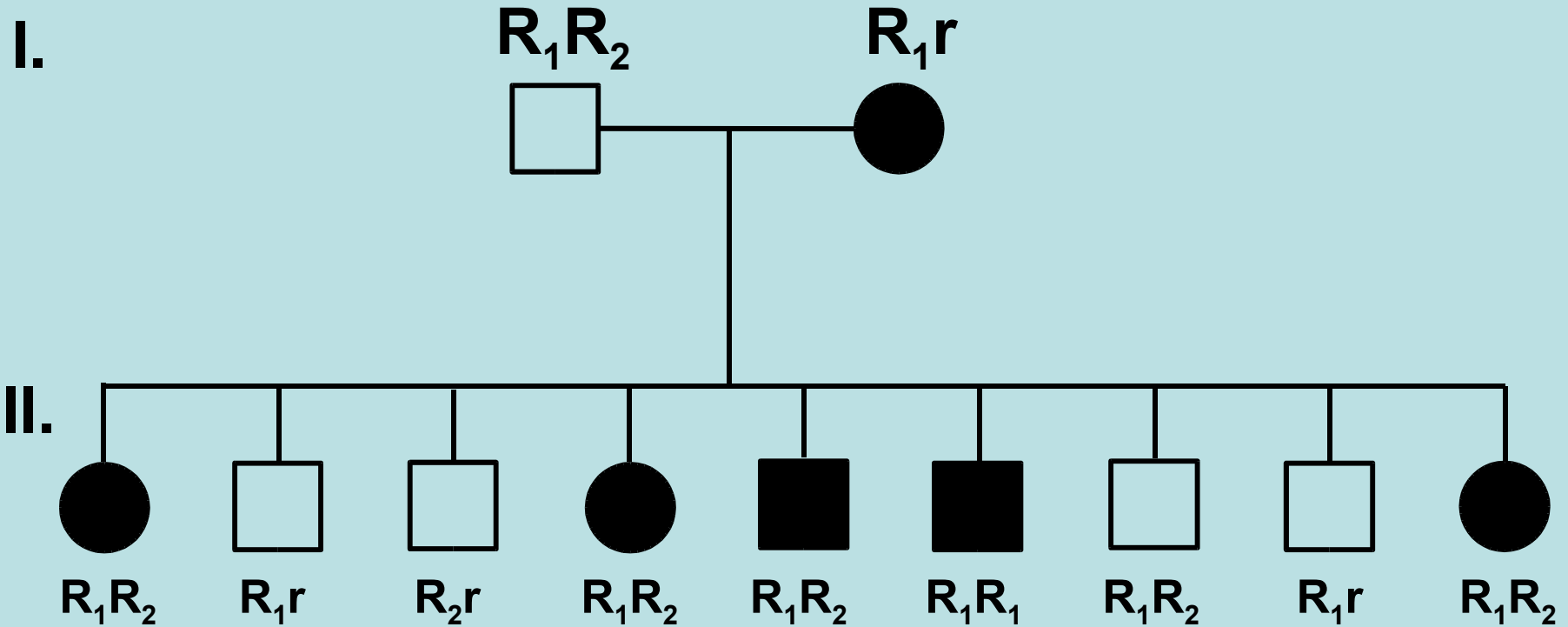
V generaci F_2 je při $\Theta = 0,2$ a fázi trans (repulsion) očekávaný fenotypový štěpný poměr

AB 0,51 : Ab 0,24 : aB 0,24 : ab 0,01

Má-li zastoupení 0,01 představovat 10 jedinců, musí být testováno celkem 1000 jedinců,

~~tedy 10x více~~ než by bylo nutné při Bc.

Rh systém a eliptocytóza

r .....dce
 R_1 .....DCe
 R_2 .....DcE

■ ● – eliptocytóza
 (heterozygoti Ei/ei)

Rh systém a eliptocytóza – otázky a odpovědi

1. Jaký typ dědičnosti předpokládáte u eliptocytózy?	dominantní
2. Je vazba mezi těmito dvěma lokusy?	Ano
3. Zapište vazebnou fázi rodičů.	otec: R1 el / R2 el matka: R1 El / r el
4. Odhadněte frekvenci rekombinací.	1/9 (11,1 %)

Tento typ eliptocytózy je způsoben defektem jedné z bílkovin erytrocytární membrány (proteinu 4.1).

Příslušný gen mapuje do 1p33-p32, Rh systém (antigen D) mapuje do 1p36.2-p34 (1p36.11), mapová vzdálenost mezi oběma geny je uváděna v rozmezí 5 až 22 cM.

Genetické mapování - Úkol č. 5/str. 54 *Kot.*

a) ano,

b) ne,

c) nikoliv na μm nebo na nm, ale na kbp
- v průměru je 1 cM asi 10^6 párů bází

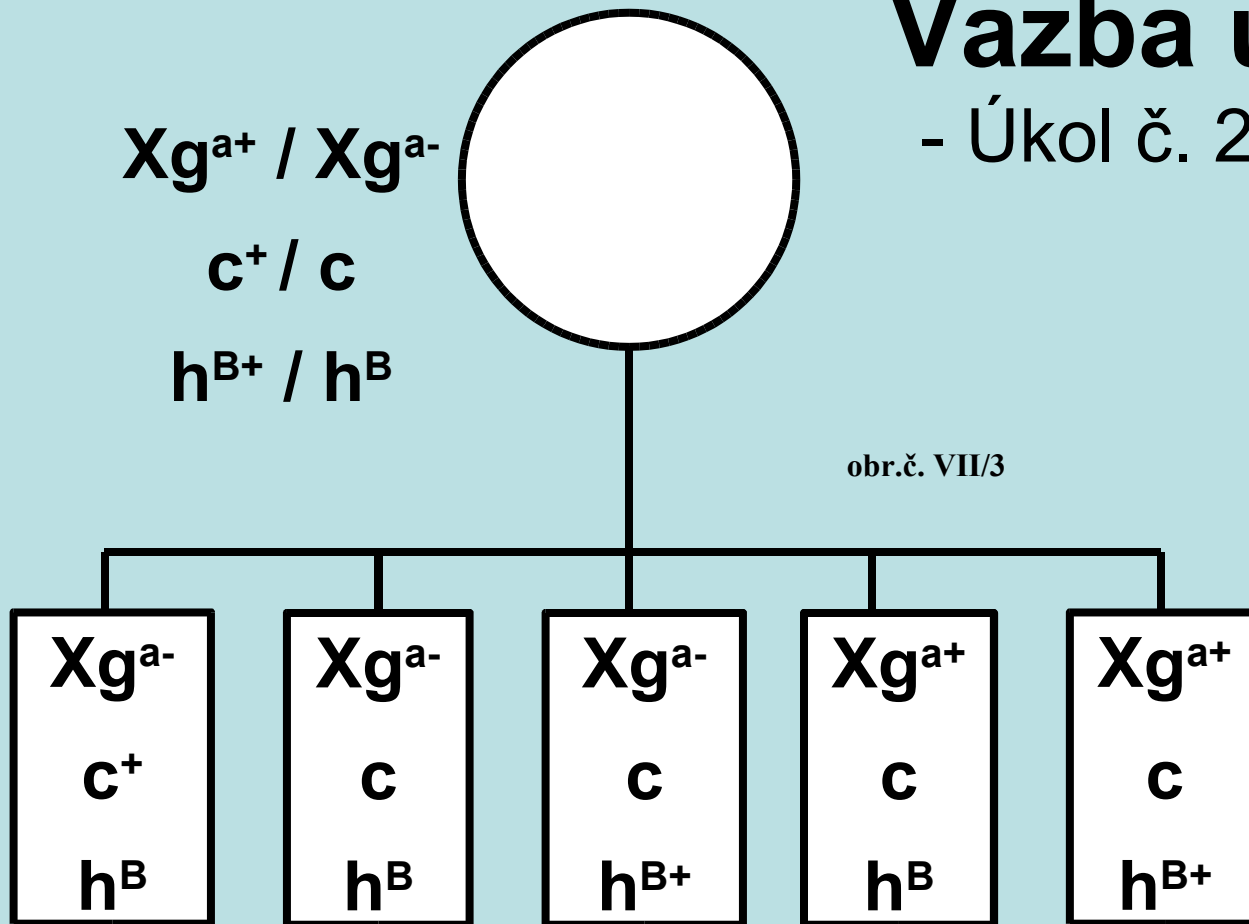
d) 50 cM,

e) ne,

f) 50 cM.

Vazba u člověka

- Úkol č. 21/str. 62 *Kot.*

obr.č. VII/3

Alely lokusu Xg : Xg^{a+} , Xg^{a-}

Alely lokusu hemofilie B: h^{B+} , h^B

Alely lokusu pro protanopii (barvoslepost): c^+ , c

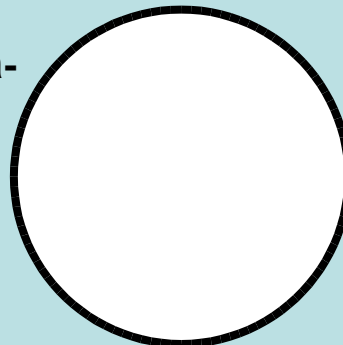
Vazba u člověka

Úkol č. 21/str. 62 *Kot.*

Xg^{a+} / Xg^{a-}

c^+ / c

h^{B+} / h^B

Xg^{a+}

c

h^{B+}

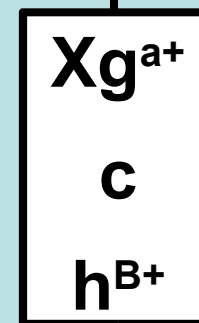
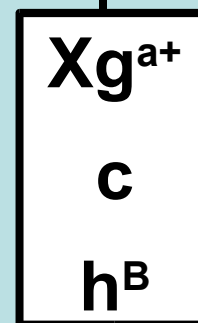
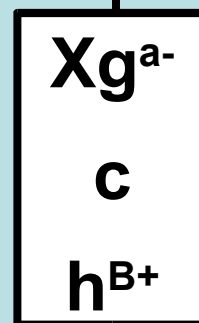
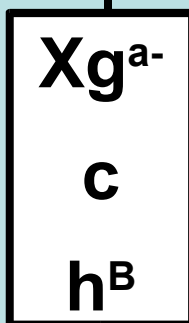
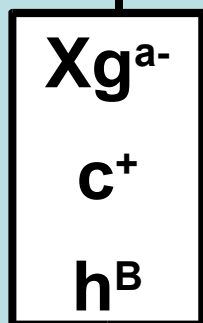
Xg^{a-}

c^+

h^B

Rekonstrukce
haplotypů u matky

Fenotypy
synů a
zároveň
haplotypy

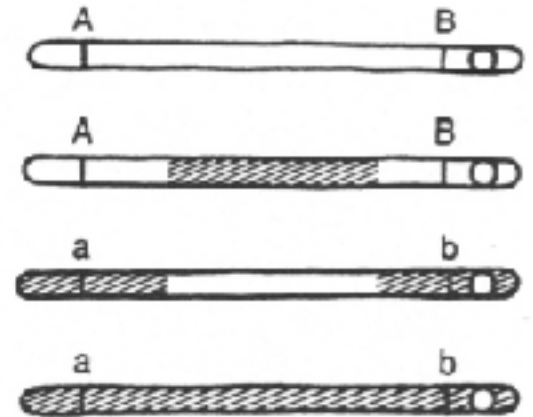
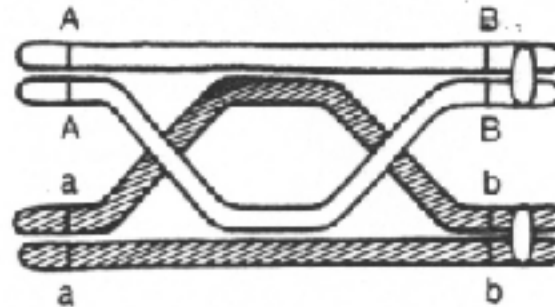
x = místa, kde
u matky
došlo ke c.o.

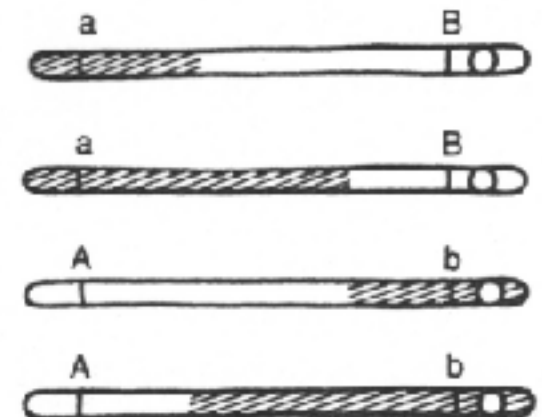
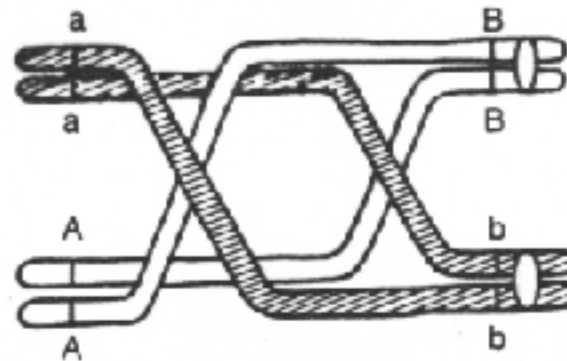

Dvojité crossing-over

reciprokový

komplementární

Hybridomovová technika

Úkol č. 24/str. 63 *Kot* - zadání

linie	znak H	Lidský chromosom																								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Y	X	
1	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	+	
2	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
3	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	+	
4	+	+	-	+	+	-	+	-	+	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+
5	+	-	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	+	
6	+	-	-	+	-	-	+	+	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	
7	+	+	+	+	-	-	-	+	-	+	+	+	-	+	-	-	+	-	+	-	-	+	+	-	+	
8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	
9	+	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	+	+	-	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+	
10	+	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-	+	-	+	+	

Hybridomovová technika

Úkol č. 24/str. 63 *Kot* - řešení

linie	znak H	Lidský chromosom																							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Y	X
1	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	+	
2	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	
3	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	+	
4	+	+	-	+	+	-	+	-	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	
5	+	-	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	-	-	+	
6	+	-	-	+	-	-	+	+	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	+	
7	+	+	+	+	-	-	-	+	-	+	+	+	-	+	-	-	+	-	+	-	-	+	+	+	
8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	+	
9	+	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	-	+	+	
10	+	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+	+	-	+	+	
počet asociací		5	5	9	8	5	7	4	5	3	7	6	5	3	4	3	7	3	5	6	6	7	5	4	8

Vazba Rh a eliptocytózy

Úkol č. 28/str. 64Kot

Maximální hodnota
(zarámovaná)

odpovídá $\Theta = 0,15$.

Θ	Rodina I lod	Rodina II lod
0,00	$-\infty$	$-\infty$
0,05	4,74	-2,90
0,10	5,44	-1,44
0,15	5,35	-0,73
0,20	4,89	-0,34
0,25	4,22	-0,12
0,30	3,39	-0,01
0,35	2,49	0,03
0,40	1,54	0,02
0,50	0,00	0,00

Celkem
$-\infty$
1,84
4,00
4,62
4,55
4,10
3,38
2,52
1,56
0,00

